

Ersättningsetableringar

Landstingshandläggarnas syn på processen

En rapport skriven av
WSP Analys & Strategi AB
på uppdrag av Konkurrensverket

Förord

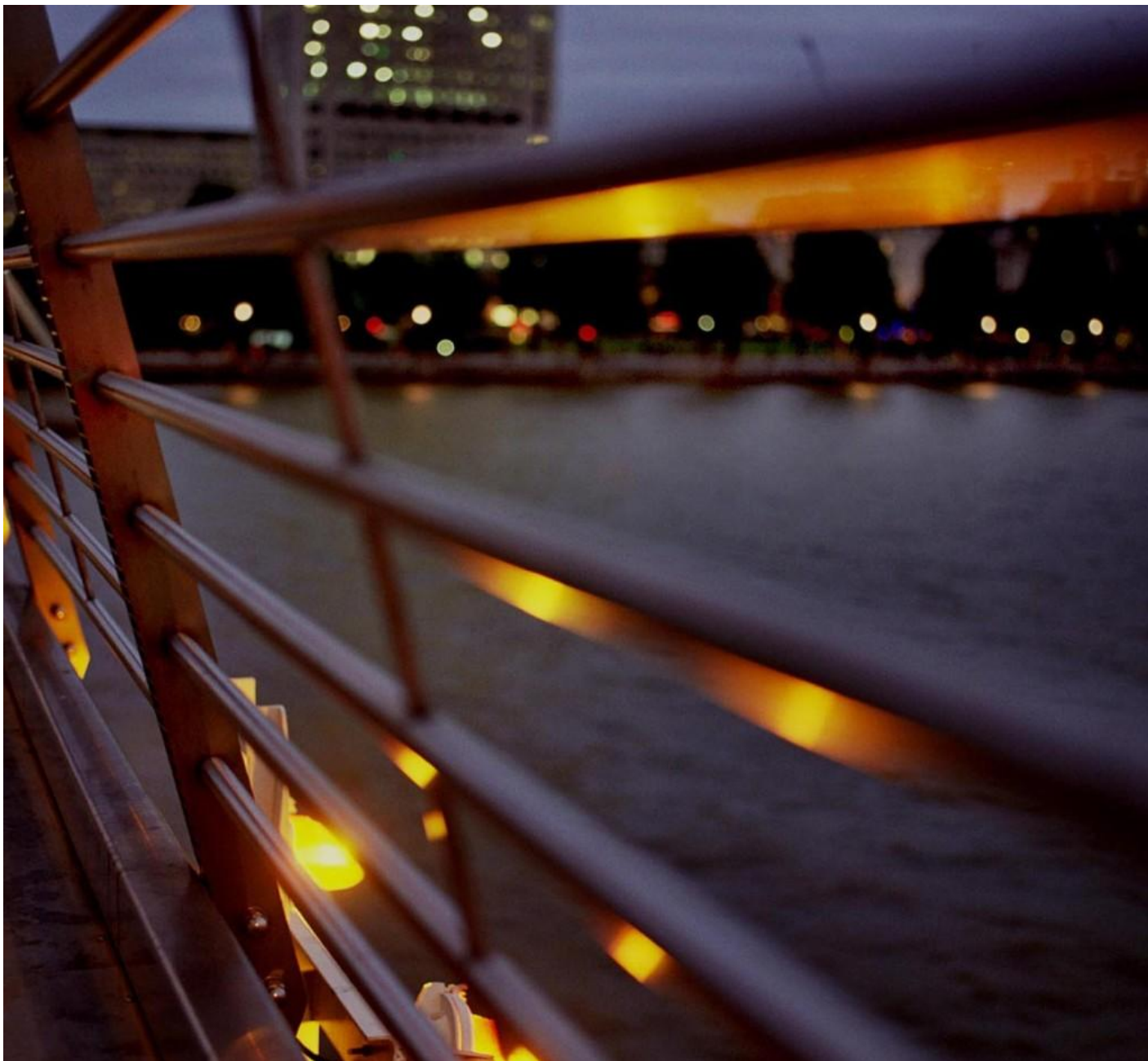
I vissa delar av Konkurrensverket rapport Uppföljning av vårdvals-system i primärvården, slutrapport, har externa rapporter använts som underlag.

Konkurrensverket har gett WSP Analys & Strategi i uppdrag att intervjua handläggare på olika landsting som arbetat med ansökningar om ersättningsetableringar.

Författaren svarar för de slutsatser och bedömningar som görs i rapporten.

Stockholm, november 2010

Dan Sjöblom
Generaldirektör

UNITED
BY OUR
DIFFERENCE

RAPPORT

Ersättningsetableringar

Landstingshandläggarnas syn på processen

Slutversion

2010-10-22

Analys & Strategi

Konsulter inom samhällsutveckling

WSP Analys & Strategi är en konsultverksamhet inom samhällsutveckling. Vi arbetar på uppdrag av myndigheter, företag och organisationer för att bidra till ett samhälle anpassat för samtiden såväl som framtiden. Vi förstår de utmaningar som våra uppdragsgivare ställs inför, och bistår med kunskap som hjälper dem hantera det komplexa förhållandet mellan människor, natur och byggd miljö.

Titel:
Redaktör:
WSP Sverige AB
Besöksadress: Arenavägen 7
121 88 Stockholm-Globen
Tel: 08-688 60 00, Fax: 08-688 69 99
Email: info@wspgroup.se
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
www.wspgroup.se

Förord

Konkurrensverket har i en tidigare studie kartlagt de anmälningar om ersättningsetableringar som kom in mellan 1 april 2009 och 31 mars 2010, samt intervjuat de läkare och sjukgymnaster som lämnat in anmälningarna för att få mer information om hur lagen om ersättningsetableringar för vissa privata vårdgivare fungerar. I den tidigare studien framkom en del kritik och missnöje riktat mot landstingens hantering av ansökningarna. Därför har Konkurrensverket nu uppdragit åt WSP att intervjua de handläggare som hanterat ansökningarna om hur de upplevde processen.

Uppdraget redovisas i föreliggande rapport som har sammanställts av Emma Strömblad på WSP Analys & Strategi.

Stockholm i oktober 2010

Fredrik Bergström
Affärsområdeschef
WSP Analys & Strategi

Innehåll

SAMMANFATTNING	1
1 INLEDNING	3
2 METOD	4
3 HANDLÄGGARNAS SVAR.....	5
3.1 Rutiner och besked.....	5
3.2 Skilda uppfattningar och överklaganden	6
3.3 Brister i hanteringen.....	8
3.4 Överlåtelsepriser	10
4 JÄMFÖRELSE MED FÖRRA STUDIEN.....	13
Bilaga 1 – Frågeformulär	15
Bilaga 2 – Svar på intervjufråga 2b	18
Bilaga 3 – Svar på intervjufråga 3b	20
Bilaga 4 – Svar på intervjufråga 4b	21
Bilaga 5 – Svar på intervjufråga 6b	23
Bilaga 6 – Svar på intervjufråga 8	24
Bilaga 7 – Svar på intervjufråga 10	25

Sammanfattning

Konkurrensverket har i en tidigare studie kartlagt de anmälningar om ersättningsetableringar som kom in mellan 1 april 2009 och 31 mars 2010, samt intervjuat de läkare och sjukgymnaster som lämnat in anmälningarna för att få mer information om hur lagen om ersättningsetableringar för vissa privata vårdgivare fungerar. I den tidigare studien framkom en del kritik och missnöje riktat mot landstingens hantering av ansökningarna. Därför har Konkurrensverket nu uppdragit åt WSP att intervju de handläggare som hanterat ansökningarna om hur de upplevde processen.

Intervjuer har genomförts med handläggare på 19 av de 21 landsting som hanterat ansökningarna om ersättningsetablering. Lite drygt hälften av handläggarna anser att det inom landstinget fanns tydliga rutiner för handläggningen när den första ansökan om ersättningsetableringar kom in. Fler, nästan tre fjärdedelar av handläggarna, anser att de sökande fick tydliga besked redan från början om handläggare, handläggningstid och vilka förutsättningar som skulle gälla för annonseringen och hur den skulle genomföras.

Drygt hälften av handläggarna uppgav att sökande och handläggare ibland var oense om när ersättningsetableringar kunde genomföras. Den klart dominerande anledningen till detta är olika tolkningar av om ersättningsetableringar kan godkännas med hänsyn till vårdvalet/hälsovalet. För ungefär en tredjedel av landstingen ledde meningsskiljaktigheterna i ett eller flera fall till att beslut överklagades.

Ungefär två tredjedelar av handläggarna angav att det funnits brister i hanteringen som innebär att de som var missnöjda med hanteringen hade anledning att vara det. Långa handläggningstider uppfattas som det största problemet. Drygt två tredjedelar angav att bristerna rättats till och ytterligare en fjärdedel svarade att bristerna delvis rättats till.

Överlåtelsepriserna varierar stort, såväl mellan landstingen som inom respektive landsting. Lägsta pris var 21 000 kr och högsta pris var 3 000 000 kr. Merparten av landstingen angav ett genomsnittspris i intervallet 200 000 kr – 400 000 kr.

En jämförelse av de båda genomförda studierna visar att både handläggare och sökande anser att det har funnits problem i hanteringen av ansökningar om ersättningsetablering, men de har delvis olika uppfattningar om vilka problem som har varit störst. Både sökande och handläggare anser att långa handläggningstider och problem med tolkningen av vad som begränsar rätten till överlåtelser har inneburit stora problem. De sökande betonar även, till skillnad från handläggarna, att bristfällig information och svårighet att få kontakt med handläggare samt otillräcklig annonsering har inneburit problem.

1 Inledning

Konkurrensverket har fått i uppdrag av regeringen att följa upp hur lagändringarna avseende ersättningsetablering för vissa privata vårdgivare tillämpas när det gäller till exempel anmälan om önskemål om ersättningsetablering, ansökningsinbjudan, tilldelning av samverkansavtal, uteslutning från deltagande i ansökningsförfarande och villkor i samverkansavtal.

Som underlag för denna uppföljning har WSP Analys & Strategi på uppdrag av Konkurrensverket gjort en kartläggning av de anmälningar om ersättningsetablering som lämnats in under det första året efter lagändringarna, det vill säga under perioden 1 april 2009 – 31 mars 2010. Av rapporten framgår bland annat att det lämnades in sammanlagt 376 anmälningar och att 133 ersättningsetableringar genomförts.

I WSP:s uppdrag ingick också att genomföra kortare intervjuer av personer som lämnat in anmälningar om ersättningsetableringar. Av intervjuerna framgick att närmare hälften ansåg att deras anmälan inte hanterats korrekt och att omkring en tredjedel upplevde att de inte hade blivit korrekt bemötta av landstingets personal under handläggningen av deras anmälan. Missnöjet rörde framför allt att processen kändes utdragen, att det var svårt att få kontakt med handläggare i önskad utsträckning och att informationen i en del fall varit bristfällig. Dessutom uppgav många att det varit problem med tolkningen av vad som begränsar rätten till överlåtelse.

Mot bakgrund av de synpunkter som de som tillfrågats i den tidigare undersökningen lämnat finns det anledning att även höra hur andra parter uppfattat situationen. Därför har Konkurrensverket uppdragit åt WSP att genomföra en uppföljning av hur landstingen hanterat de inkomna ansökningarna om ersättningsetablering.

2 Metod

Intervjuer har genomförts med handläggare på 19 av de 21 landsting som hantarerat ansökningarna om ersättningsetablering. Målet var att få till intervjuer med så många av handläggarna som möjligt under den begränsade tidsperiod (en vecka) då intervjuerna genomfördes. Av de två handläggare som inte blev intervjuade var den ena sjuk och den andra nåddes trots upprepade försök inte per telefon. Det var således ingen handläggare som avböjde att ställa upp på intervjun.

Intervjuerna genomfördes per telefon enligt ett frågeformulär som tagits fram av WSP i samråd med Konkurrensverket, och som anpassats för intervjuer och efterbearbetning. Frågorna tog sin utgångspunkt i den kritik och det missnöje som framgick av den tidigare WSP-rapporten, och som berörde bland annat följande områden:

- Inkorrekt hantering av anmälningar
- Inkorrekt bemötande av landstingets personal under handläggning av anmälan (utdragen process, svårt att få kontakt med handläggare i önskad utsträckning, bristfällig information)
- Problem med tolkningen av vad som begränsar rätten till överlåtelse

Den fullständiga frågeuppsättningen framgår av frågeformuläret i Bilaga 1.

3 Handläggarnas svar

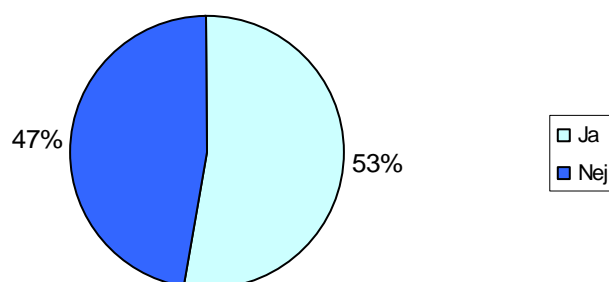
Intervjuerna inleddes med att fråga om de intervjuade kände till Konkurrensverkets rapport med resultat från de tidigare genomförda intervjuerna med läkare och sjukgymnaster som lämnat in en anmälan om ersättningsetablering.

Drygt hälften (11 av 19) av de intervjuade svarade att de kände till den tidigare rapporten. För att säkerställa att alla intervjuade hade en bild av rapportens innehåll lästes även en kort beskrivning av den upp för de intervjuade.

Svaren från intervjuerna med de 19 landstingshandläggarna redovisas nedan.

3.1 Rutiner och besked

Lite drygt hälften av handläggarna anser att det inom landstinget fanns tydliga rutiner för handläggningen när den första ansökan om ersättningsetableringar kom in. Nästan lika många anser att det saknades tydliga rutiner.

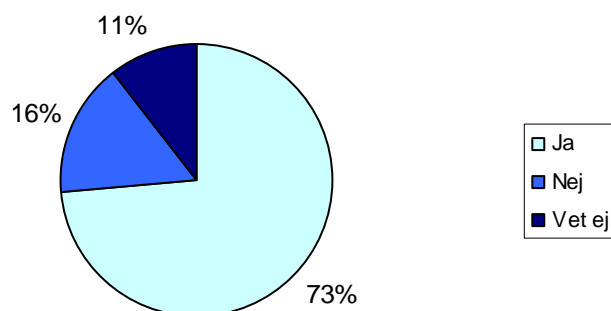

Figur 1 – Fanns det inom landstinget tydliga rutiner för handläggningen när den första ansökan om ersättningsetableringar kom in (t. ex. om vem som skulle ansvara för handläggningen)?

De som svarat att det saknades tydliga rutiner när den första ansökan om ersättningsetableringar kom in fick svara på vilka rutiner som saknades. I Bilaga 2 återges svaren på denna fråga i klartext. Tre typer av svar dominerar. Vanligast är att det helt enkelt tog tid att skapa de rutiner som behövdes för att hantera frågan om ersättningsetableringar (som var ny för landstingen), och att rutinerna därför inte var helt klara när den första ansökan kom in. Många har också svarat att rutinerna kring hur man skulle hantera frågan om ersättningsetableringar i förhållande till vårdvalet/hälsovalet inte var klara. Slutligen anger ett par hand-

läggare att det saknades detaljer i lagen som hade varit till hjälp vid tolkningen, samt rättsfall som kunde fungerat som vägledning.

Nästan tre fjärdedelar av handläggarna anser att de sökande fick tydliga besked redan från början om handläggare, handläggningstid och vilka förutsättningar som skulle gälla för annonseringen och hur den skulle genomföras. Endast 3 av 19 handläggare anser att de sökande inte fick tydliga besked.

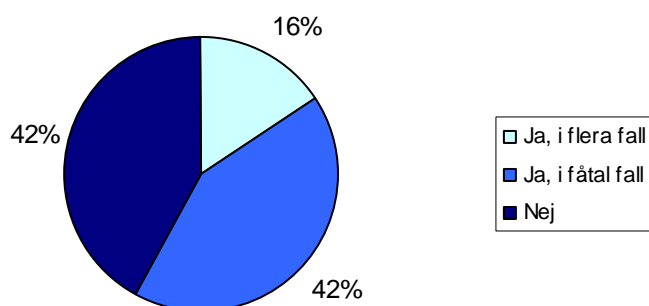

Figur 2 – Fick de sökande tydliga besked redan från början om handläggare, handläggningstid och vilka förutsättningar som skulle gälla för annonseringen och hur den skulle genomföras?

Även här fick de som svarat nej gå vidare och uppge vilka besked de ansåg varit otydliga. De öppna svaren på denna fråga återfinns i Bilaga 3. Svaren följer inte något mönster och kommenteras därför inte vidare här.

3.2 Skilda uppfattningar och överklaganden

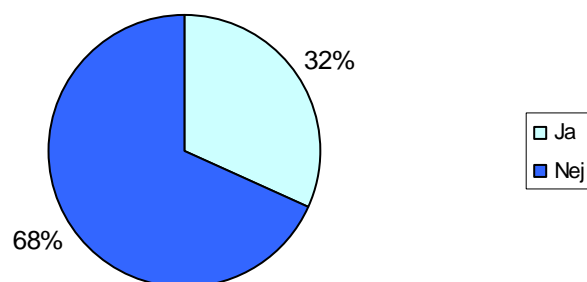
Drygt hälften av handläggarna uppger att sökande och handläggare ibland var oense om när ersättningsetableringar kunde genomföras. En fjärdedel av dem som svarat ja på frågan angav att det funnits skilda uppfattningar i flera fall och resterande tre fjärdedelar att det funnits skilda uppfattningar i något eller ett fåtal fall.

Figur 3 – Var sökande och handläggare ibland oense om när ersättningsetableringar kunde genomföras (t. ex. att sökande som fått besked om att en ersättningsetablering inte var möjligt menade att detta var felaktigt)?

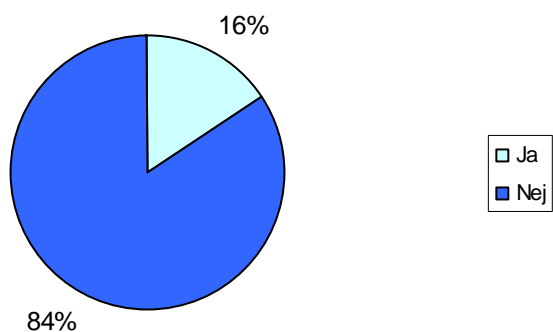
De som svarat ja på ovanstående fråga fick även ange på vilket sätt sökande och handläggare varit oense. De fullständiga svaren på denna fråga presenteras i Bilaga 4. Den klart dominerande anledningen är olika tolkningar av om ersättningsetableringar kan godkännas med hänsyn till vårdvalet/hälsovalet. Flera av landstingen tolkar lagen som att vissa grupper av sökande (t. ex. allmänläkare och sjukgymnaster) inte kan godkännas eftersom de har eller kan få ersättning inom valfrihetssystemet. Sökande har i många fall ansett detta vara en felaktig tolkning. En annan återkommande anledning till att sökande och handläggare var oense är olika tolkningar av hur pass verksam den sökande behöver vara för att få rätt att överlåta sin verksamhet.

För ungefär en tredjedel av landstingen ledde meningsskiljaktigheterna i ett eller flera fall till att beslut överklagades. Detta gäller exempelvis flera av de ärenden som avslagits med hänsyn till vårdvalet/hälsovalet.

Figur 4 – Har något beslut i ett ärende som gäller ersättningsetableringar blivit överprövat?

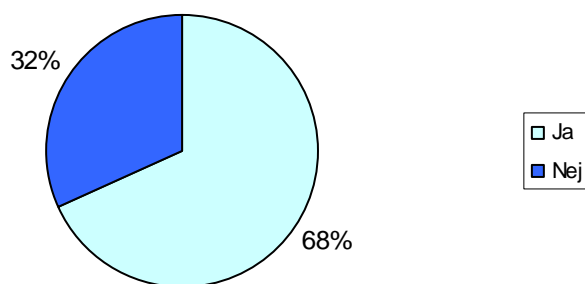
Handläggarna fick också svara på om landstingets rutiner för vilka ersättningsetableringar som kan genomföras ändrats sedan den första ansökan kom in. Endast 3 av 19 handläggare angav att rutinerna ändrats. I alla tre fall gäller det rutiner kring vårdvalet/hälsovalet. I åtminstone något fall har de ändrade rutinerna tillkommit som en följd av att sökande fått rätt vid överklagande. Fullständiga svar på frågan återges i Bilaga 5.

Figur 5 – Har landstingets rutiner för vilka ersättningsetableringar som kan genomföras ändrats sedan den första ansökan kom in?

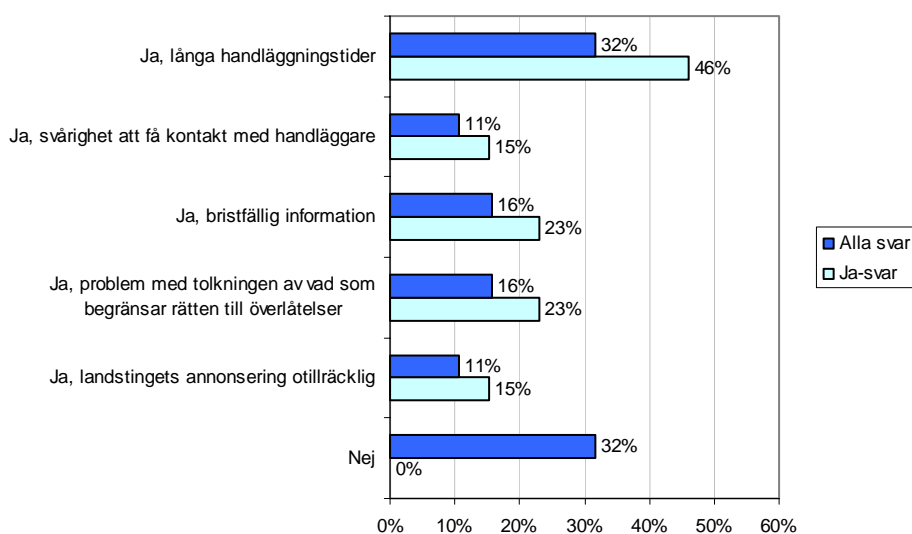
3.3 Brister i hanteringen

Ungefär två tredjedelar av handläggarna angav att det funnits brister i hanteringen som innebär att de som var missnöjda med hanteringen hade anledning att vara det.

Figur 6 – Anser du att det har funnits brister i hanteringen som innebär att de som var missnöjda med hanteringen hade anledning att vara det?

De som svarat ja på frågan fick även ange vilka brister de ansåg funnits i hanteringen. Eftersom det var möjligt att ange flera alternativ överstiger summan i diagrammet nedan 100%.

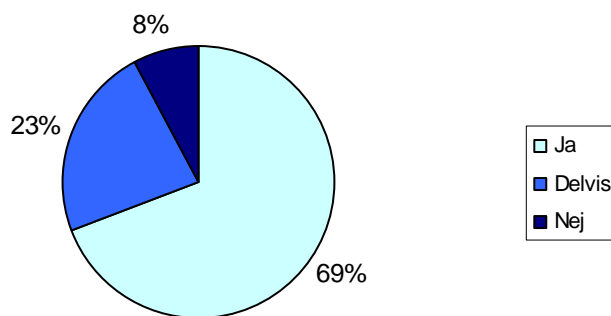

Figur 7 – Vilka brister anser du funnits som innebär att de som var missnöjda med hanteringen hade anledning att vara det?

Nästan hälften av dem som angett att det fanns brister i hanteringen svarade att långa handläggningstider varit ett problem. Näst vanligast (angett av knappt en fjärdedel av de svarande) var bristfällig information och problem med tolkningen av vad som begränsar rätten till överlåtelse. Slutligen angav 15% vardera svårighet att få kontakt med handläggare och att landstingets annonsering var

otillräcklig. På denna fråga förekom kommentarer till de fördefinierade valen, se Bilaga 6. Kommentarererna var spridda och sammanfattas därför inte här.

Vidare fick de som svarat ja på frågan om det funnits brister i hanteringen svara på om dessa brister rättats till. Drygt två tredjedelar angav att bristerna rättats till och ytterligare en fjärdedel svarade att bristerna delvis rättats till. På denna fråga förekom inga öppna svar.

Figur 8 – Har de eventuella brister som funnits rättats till?

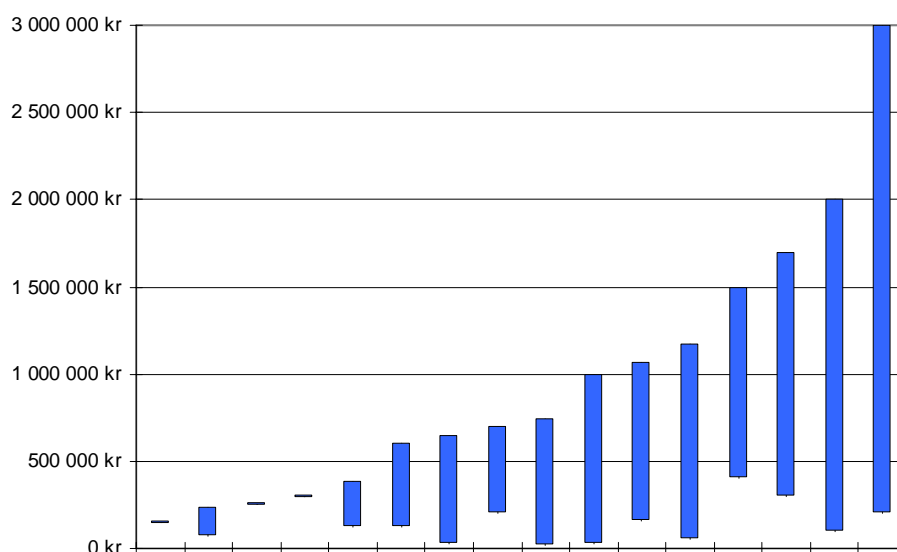
I slutet av intervjuerna hade handläggarna möjlighet att lägga till ytterligare kommentarer som de ansåg var relevanta utöver det som redan framkommit under intervjun. Dessa kommentarer återges i Bilaga 7.

Ett par av handläggarna kommenterade de långa handläggningstiderna. Annonseringen ska ligga ute minst åtta veckor vilket gör att processen kan kännas lång, även om landstingens hantering av ansökningarna sköts smidigt i övrigt. En annan del i hanteringen som är svår för handläggarna att påverka är att besluten i en del landsting tas politiskt, och att handläggningstiderna därför kan bli långa om det är långt mellan sammanträdena (t. ex. kring sommaren).

3.4 Överlåtelsepriser

Handläggarna fick svara på vilka överlåtelsepriser som förekommit i deras landsting. De ombads svara med ett intervall med högsta och lägsta värde, samt ett genomsnittligt pris.

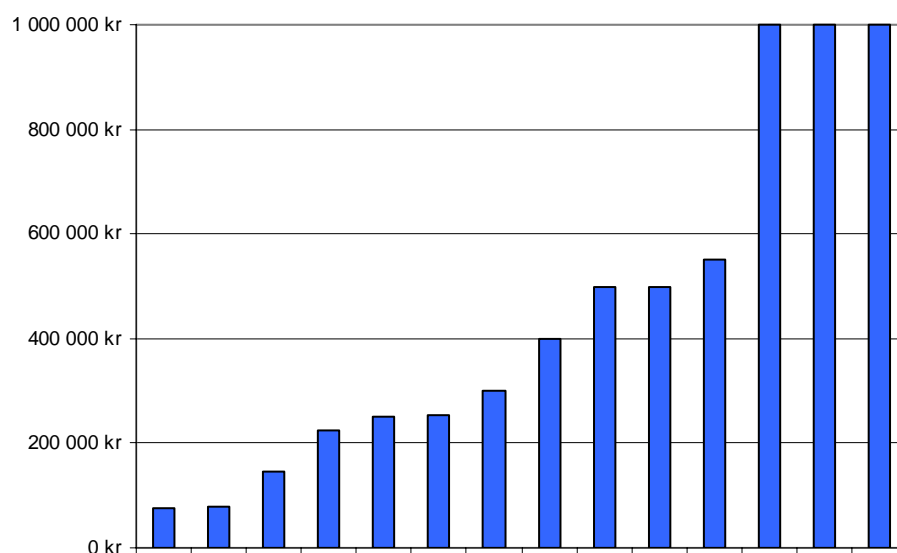
Av de 19 intervjuade handläggarna svarade 13 med ett intervall. Ytterligare tre angav pris men kunde inte ange något intervall eftersom det endast skett en överlåtelse vardera i dessa landsting. För tre av landstingen angavs inget pris, i två fall för att det inte skett någon överlåtelse alls i landstinget och i ett fall för att prisuppgift saknades för den överlåtelse som skett.

Figur 9 – Vilka överlåtelsepriser har förekommit? Ange ett intervall med högsta och lägsta värde.

Överlåtelsepriserna varierar stort, såväl mellan landstingen som inom respektive landsting. Lägsta pris var 21 000 kr och högsta pris var 3 000 000 kr.

Genomsnittligt pris angavs av 14 av handläggarna. Förutom de tre som inte heller angett högsta och lägsta pris kunde två av handläggarna inte på rak arm ange det genomsnittliga priset för landstingets överlåtelser.

Figur 10 – Vilka överlåtelsepriser har förekommit? Ange ett genomsnittligt pris.

Även det genomsnittliga priset varierar stort landstingen emellan. Lägsta genomsnittspris var 75 000 kr och högsta genomsnittspris var 1 000 000 kr. Merparten av landstingen angav ett genomsnittspris i intervallet 200 000 kr – 400 000 kr. Medel av genomsnittspriserna hamnar något högre, runt 450 000 kr, eftersom tre av landstingen angett det betydligt högre genomsnittspriset på 1 000 000 kr.

4 Jämförelse med förra studien

I den tidigare genomförda studien intervjuades läkare och sjukgymnaster som lämnat in en anmälan om ersättningsetablering och i denna studie landstingets handläggare för att berätta om sina respektive uppfattningar om hur processen fungerat.

Av den tidigare studien framgick att en tredjedel ansåg att de inte blivit korrekt bemötta och att nästan hälften upplevde att deras anmälan inte blivit korrekt behandlad. Främst handlade det om att processen drog ut på tiden och att informationen de fått var otillräcklig. Att handläggningstiderna är långa instämde ungefär en tredjedel av de intervjuade handläggarna i.

Av den nu genomförda studien framgår dock att nästan tre fjärdedelar av handläggarna anser att de sökande fick tydliga besked redan från början om handläggare, handläggningstid och vilka förutsättningar som skulle gälla för annonseringen och hur den skulle genomföras. Endast 11% anser att det varit svårt att få kontakt med handläggare och 16% att informationen varit bristfällig. I denna fråga har således sökande och handläggare ganska skilda uppfattningar.

Vidare uppger många av de sökande i den tidigare studien att det funnits problem med tolkningen av vad som begränsar rätten till överlåtelse, en bild som tydligt avspeglas även i handläggarnas kommentarer kring problem med tolkningen av rätt till ersättningsetablering kontra vårdval/hälsoval.

På frågan om det förekommit några problem under överlåtelseprocessen angav många av de sökande läkarna och sjukgymnasterna även att det förekommit problem i form av otillräcklig annonsering. Detta är inte ett problem som har uppmärksammats i större utsträckning av handläggarna, endast 11% av dem har angett detta som en brist. Handläggarna anser även att de följer lagen i fråga om annonsering och att det är upp till de sökande att annonsera på fler ställen om de tycker att annonseringen är otillräcklig.

Sammanfattningsvis upplever både handläggare och sökande att det har funnits problem i hanteringen av ansökningar om ersättningsetablering, men de har delvis olika uppfattningar om vilka problem som har varit störst. Både sökande och handläggare anser att långa handläggningstider och problem med tolkningen av vad som begränsar rätten till överlåtelse har inneburit stora problem. De sökande betonar även, till skillnad från handläggarna, att bristfällig information och svårighet att få kontakt med handläggare samt otillräcklig annonsering har inneburit problem.

Bilaga 1 – Frågeformulär

Undersökning kring ersättningsetableringar

Jag ringer på uppdrag av Konkurrensverket. Vi har tidigare varit i kontakt med er i samband med en kartläggning av de anmälningar som kom in om ersättningsetableringar mellan 1 april och 30 september 2009. I samma studie ingick att intervjua de läkare och sjukgymnaster som lämnat in en sådan anmälan för att få mer information om hur lagen fungerar.

I samband med de tidigare intervjuerna framkom en del kritik och missnöje riktat mot landstingens hantering av ansökningarna. Därför vill vi nu intervjua de handläggare som hanterat ansökningarna om hur de upplevde processen. Intervjun tar ca 15 minuter. Resultatet av intervjuerna kommer inte att redovisas så att det framgår hur handläggarna på ett visst landsting har svarat.

1. Känner du till Konkurrensverkets rapport med resultat från de tidigare genomförda intervjuerna med läkare och sjukgymnaster som lämnat in en anmälan om ersättningsetablering?

Ja

Nej

Här följer en kort beskrivning av rapportens innehåll. Ungefär en tredjedel av de läkare och sjukgymnaster som lämnat in en anmälan om ersättningsetablering uppfattar att de inte har blivit korrekt bemötta av landstingets personal. Dessutom upplever ungefär hälften att handläggningen av deras ansökan inte har gått korrekt till.

Missnöjet rör framför allt långa handläggningstider, svårighet att få kontakt med handläggare i önskad omfattning, bristfällig information, problem med tolkningen av vad som begränsar rätten till överlåtelse samt att den annonsering som landstingen gör inte är tillräcklig.

2. Fanns det inom landstinget tydliga rutiner för handläggningen när den första ansökan om ersättningsetableringar kom in (t. ex. om vem som skulle svara för handläggningen)?

Ja

Nej (→ Om nej, vilka rutiner saknades: _____)

Vet ej

3. Fick de sökande tydliga besked redan från början om handläggare, handläggningstid och vilka förutsättningar som skulle gälla för annonseringen och hur den skulle genomföras?

Ja

Nej (→ Om nej, vilka besked var otydliga: _____)

Vet ej

4. Var sökande och handläggare ibland oense om när ersättningsetableringar kunde genomföras (t. ex. att sökande som fått besked om att en ersättningsetablering inte var möjlig menade att detta var felaktigt)?

Ja, i flera fall (→ Om ja, på vilket sätt: _____)

Ja, i något eller ett fåtal fall (→ Om ja, på vilket sätt: _____)

Nej

Vet ej

5. Har något beslut i ett ärende som gäller ersättningsetableringar blivit överprövat?

Ja (→ Om ja, ange gärna ärendenummer: _____)

Nej

Vet ej

6. Har landstingets rutiner för vilka ersättningsetableringar som kan genomföras ändrats sedan den första ansökan kom in?

Ja (→ Om ja, varför: _____)

Nej

Vet ej

7. Vilka överlåtelsepriser har förekommit? Ange gärna ett intervall med högsta och lägsta värde samt genomsnittligt pris (och svara gärna på ett ungefär även om du inte har den exakta siffran).

Högsta värde _____ kr

Lägsta värde _____ kr

Genomsnittligt pris _____ kr

Vet ej

8. Anser du att det har funnits brister i hanteringen som innebär att de som var missnöjda med hanteringen hade anledning att vara det?

Ja, långa handläggningstider

Ja, svårighet att få kontakt med handläggare

Ja, bristfällig information

Ja, problem med tolkningen av vad som begränsar rätten till överlåtelse

Ja, landstingets annonsering otillräcklig

Ja, annat: _____

Nej

Vet ej

9. Har de eventuella brister som funnits rättats till?

Ja

Delvis

Nej

10. Slutligen undrar jag om det finns någonting du vill tillägga utöver svaren på de frågor som vi tillsammans har gått igenom?

Tack för din medverkan!

Bilaga 2 – Svar på intervjufråga 2b

Angivna svar på frågan: Fanns det inom landstinget tydliga rutiner för handläggningen när den första ansökan om ersättningsetableringar kom in (t. ex. om vem som skulle ansvara för handläggningen)?

Om nej, vilka rutiner saknades?

- Ambitionen bakom lagen krockade med lagen om vårdval, etableringsrätten infördes men strax därefter kom vårdvalet som stoppade etableringar.
- Det kom ganska snabbt, beslutet att införa ersättningsetableringar. När beslutet kom så la vi ut rutiner på hemsidan så fort som möjligt, jag tror det var i maj. Vi hade i mars, innan lagen trädde i kraft, också ett välbesökt informationsmöte där vi försökte informera och besvara frågor. Fanns viss tveksamhet kring sjukgymnaster eftersom dessa ev. skulle ingå i hälsovalet men att beslut inte hade tagits politiskt om att införa det. De kom sen att ingå vilket innebar att sjukgymnasterna fick ett litet fönster från 1/4 till 31/12 på sig att söka. Därefter infördes hälsovalet och inga fler sjukgymnaster fick överlåta.
- Det politiska beslutet hade inte fattats i landstinget om hälsovalet, där etableringarna eventuellt skulle komma att ingå. Alltså visste vi inte vid införandet om det skulle genomföras etableringar eller ej. Saknades också detaljer i lagen som hade hjälpt oss i tolkningen, samt rättsfall som skulle kunnat fungera som vägledning.
- Det var nytt för oss, tog lite väl lång tid i början. Vi hade helt enkelt inte kompetensen i början. Det tog också lång tid internt, jag behövde dels en upphandlare till min hjälp och dels en informatör för att veta hur man lägger ut en annons på hemsidan.
- Egentligen inte beroende på landstinget. Lagstiftaren har inte varit tillräckligt tydlig i lagen, t.ex. saknas definitioner av olika slag. Ett exempel är ordet "verksamhet" som har varit svårt att tolka för oss på landstingen, vad är det som ska säljas. Det gör att det delvis varit svårt för oss att vara tydliga i vår tur, även om vi tycker vi varit det.
- Fick skapa allt själv och vi har dessutom få som går på taxan så vi såg ingen anstormning framför oss. Jag tog fram kravspecifikationen och sedan tog upphandlingsenheten över. Vi utgick från SKL:s arbetsgrupp som tog fram underlag, blanketter och en beskrivning av förloppet.
- Jag fick i princip bygga upp allt från början. Visste inte vad som gällde med de gamla avtalen samt vad som skulle gälla med de nya. Problem med hur det krockar med vårdvalet och hur vi undviker dubbelkostnader när det infördes.
- Vi fick verkligen fundera, det var inte så klart hur vi skulle agera. Jag efterlyste interna regler men det fanns inga, det var upp till oss (upphandlingsenheten) att

bestämma. Det blev fel i första annonseringen, dokumentation saknades, så vi fick göra om den.

- Vi hade faktiskt inga rutiner alls, det var bara att läsa på när det blev dags. Vi såg att ersättningsetableringar inte såg ut att beröra oss, förutsåg att intresset inte skulle finnas i landstinget vilket ju visade sig vara sant (en ansökan i landstinget totalt).

Kommentarer till ja-svar

- Den person som fanns när etableringar infördes slutade relativt snabbt. Det inföll samtidigt med sommaren så det dröjde flera månader innan jag kom in.
- Regelverket var enkelt och klart för de vanliga fallen, möjligen saknade vi förberedelser för möjliga fall där avvikelser kunde dyka upp.
- Vi hade hyfsat bra koll i alla fall.

Bilaga 3 – Svar på intervjufråga 3b

Angivna svar på frågan: Fick de sökande tydliga besked redan från början om handläggare, handläggningstid och vilka förutsättningar som skulle gälla för annonseringen och hur den skulle genomföras?

Om nej, vilka besked var otydliga?

- Var oklart hos oss vem som skulle ha ansvaret, upphandlings- eller hälso/sjukvårdsavdelningen. Kanske gled det mellan två stolar i början.
- Återigen, det var en olycklig krock mellan vårdvalet och etableringsrätt där vi skulle godkänna ansökningar innan den 31/12 men ge avslag därefter då vårdvalet infördes.

Kommentarer till ja-svar

- Fanns saker vi inte kunde svara på ex. hur lång tid det skulle ta innan annonsen lades ut, där vi fick vänta på informatören.
- Så tydliga vi kunde vara då det var en ny företeteelse även för oss.
- Vi fick delvis jobba oss fram tillsammans med den sökande, ingen av oss kunde det här, men det samarbetet fungerade bra.

Kommentarer till vet ej-svar

- Osäker på hur det var i början, nu finns det information att hitta på hemsidan.
- Som tidigare, vi har bara haft en ansökan och vi valde att lösa den efterhand. Dock hade vi en bra kontakt med den sökande.

Bilaga 4 – Svar på intervjufråga 4b

Angivna svar på frågan: Var sökande och handläggare ibland oense om när ersättningsetableringar kunde genomföras (t.ex. att sökande som fått besked om att en ersättningsetablering inte var möjlig menade att detta var felaktigt)? Om ja, på vilket sätt?

Ja, i flera fall

- Allmänläkare ingår i vårdvalet och vi har därför inte tillåtit ersättningsetableringar för dessa. Handlar om 11 eller 13 fall i hela landstinget, där det pågår en tvist om hur det ska tolkas. Inte avgjort än.
- De fyra första fallen fick avslag, de överklagades och då fick vi backa. Vi avsåg p.g.a. införandet av vårdval 2010. Den lagen säger, jag tror det är paragraf 5, att vi inte får skriva samverkansavtal med personer som har eller kan få ersättning inom valfrihetssystemet.
- Det finns en misstro mot oss bland privata vårdgivare, att vi inte förstår och att vi är ute efter att minska ner dem. Vår uppgift är att ta fram den bästa vården till det minimala priset och vi lägger inga värderingar i vem som driver vården. Vi har hela tiden försökt tolka lagen så gott vi kan och vara konsekventa, men en del får avslag.

Ja, i något eller ett fåtal fall

- En ansökan kom sent innan införandet av hälsoval. Vi valde då att annonsera ut den men sa sen nej till alla anbud som kom in eftersom hälsovalet då var genomfört.
- En läkare som hade två etableringar, en hos oss och en i ett annat landsting. Vi diskuterade hur mycket av verksamheten han skulle få överlåta. I slutändan valde dock läkaren att arbeta vidare med sin verksamhet i vårt landsting.
- En person var inte verksam i tillräckligt hög utsträckning och vi sa då nej. Sedan kopplades dennes förbund in och vi valde då att backa, att inte vara så hårda.
- Ett enda fall där vi var osäkra på vilka krav som kunde ställas på verksamheten, men vi var inte oense. Handlade om hur många timmar som personen skulle ha arbetat för att få överlåta. Landstinget beslutade i slutändan att inte räkna timmarna.
- Sjukgymnaster och allmänläkare fick avslag, vi tolkar det som att de ingår i vårdvalssystemet och de kan inte finnas i båda. Har gått till kammarrätten.
- Vi har haft fyra ansökningar, tre fick avslag. Avslag då inte det politiska beslutet var taget och tolkningen blev då att inte genomföra upphandlingarna. De som fick avslag överklagade eftersom de ansåg att överlåtelseerna inte skulle

hindras av hälsovalet. Förvaltningsdomstolen gav dem rätt till att genomföra annonsering, och vi ska nu ta beslut om de anbud som kommit in.

- Vi la ett tidsbegränsat avtal för sjukgymnaster, begränsat till fem år för den som tar över verksamheten. Sjukgymnasternas riskförbund godtog inte det och ville att vi skulle slopa det, men vi har hållit fast vid det. Efter fem år får övertagaren ansöka om nytt avtal. Vi vill inte ha obegränsade avtal alls.

Bilaga 5 – Svar på intervjufråga 6b

Angivna svar på frågan: Har landstingets rutiner för vilka ersättningstableringar som kan genomföras ändrats sedan den första ansökan kom in?

Om ja, varför?

- Dels på grund av de avslag som nämnts tidigare, då vi fick backa. Det berodde på att vi i väntan på att vårdvalet infördes 100101 inte fick avslå överlåtelse. Nu, efter 100101, är vi skyldiga att annonsera men vi är också skyldiga att inte skriva samverkansavtal med köparna. Detta har överklagats i ett fall och vi väntar besked.
- Vi sa nej till alla säljare i första omgången p.g.a. hälsovalets införande, där dessa skulle komma att ingå. Det blev då väldiga diskussioner och vi backade då och öppnade för ansökningar som kom in innan hälsovalets införande.
- Vi är förhindrade att tillåta allmänläkare och sjukgymnaster p.g.a. vårdvalet. Dessa kan få ersättning enligt valfrihetssystemet (vårdval) vilket gör att lagen om ersättningstableringar förhindrar oss att tillåta dem att sälja. Vi har inte haft några sådana ansökningar efter den 1/1 i år så det har inte varit något problem.

Kommentarer till nej-svar

- I början av oktober fattas politiskt beslut på de tre tidigare avslagna ansökningarna, då kan rutinerna komma att ändras.
- Vi har dock gjort vissa undantag i enskilda fall, ex. beroende på hur mycket de arbetar. Vi har då försökt väga samman olika krav och bakgrunden för att få en total bild.
- Vi har rätt ut vem som gör vad, vem som ex. lägger ut annonser osv. Det går snabbare nu på grund av det.
- Vi tittar just nu på hur vi ska göra med sjukgymnaster och förlängning av deras avtal, det beslutet ska tas politiskt framöver.

Bilaga 6 – Svar på intervjufråga 8

Angivna svar på frågan: Anser du att det har funnits brister i hanteringen som innebär att de som var missnöjda med hanteringen hade anledning att vara det?

Kommentarer till ja-svar

- Det kan säkert tyckas vara långa tider men det beror på att det dragits i Förvaltningsrätten.
- Handläggaren arbetar halvtid vilket gör att det kan vara svårare att nå henne.
- I början skickade vi ut ett informationsbrev samt blanketter när intresseanmälan kom in. Det brevet kanske kunde varit tydligare och gett mer information.
- Säljare har inte själva hittat till annonsplatsen, den var för svårtillgänglig speciellt för den ålders- och yrkeskategori som det gällde.

Kommentarer till nej-svar

- Tycker inte annonseringen varit otillräcklig, dock har vissa säljare annonserat på andra ställen, men då på eget initiativ.

Bilaga 7 – Svar på intervjufråga 10

Angivna svar på frågan: Slutligen undrar jag om det finns någonting du vill tillägga utöver svaren på de frågor som vi tillsammans har gått igenom?

Alla kommentarer

- Annonseringen ska ligga ute i minst 8 veckor vilket gör att processen kan kännas lång, är dock inget vi kan påverka genom handläggningen.
- Det sista året har det funnits osäkerhet p.g.a. valets utgång och hur nästa regering ser på ersättningsetableringar. Är också på gång en ny utredning som ev. innefattar dessa ersättningsetableringar, vilket ger en viss osäkerhet om vad som kommer att hända.
- Det var väldigt nytt för oss, vi hade ingen rutin i början även om vi sökte information av Stockholms läns landsting. Vi hamnar i en konstig mellansituation där vi inte har någon rätt att tycka till om vem som ska efterträda, och det har inte heller den nuvarande vårdgivaren.
- Finns ingen kontroll av att betalning verkligen sker. I teorin kan en person lägga det högsta budet men sedan avtala med säljaren om att betala 50 000 mer än tvåan.
- Fråga 8 och 9. För att underlätta att få kontakt med handläggare behövs fler personal men det är inte aktuellt för närvarande.
- Förarbetet till lagen är bra skrivet men saknar den praktiska erfarenheten av hur det ser ut i landstingen, hur verksamheterna ser ut och drivs. Man har inte tänkt på alla frågor som kan dyka upp, exempelvis hur gör man om säljaren driver ett handelsbolag med någon annan. Det hade varit bra om man plockat in SKL eller handläggare från landsting från början.
- Har endast haft ett fall, har därför liten erfarenhet. Processen gick bra men ingen ville överta etableringen.
- Jag förstår om det funnits en del missnöje i landet kring ersättningsetableringar. Landstingen, säljarna och köparna har varit dåligt insatta och det skapar missförstånd och oklarheter.
- Landstinget får agera som en obetald mäklare i dessa frågor, vi jobbar mycket med det och får många frågor som inte rör oss egentligen. Frågor som ska avhandlas mellan säljare och köpare. Finns idag inga krav på sjukgymnasters erfarenhet, de kan vara nyutexaminerade och ändå ta över. Skulle vara bra om Landstinget kunde påverka vilket område etableringen sker i så att alla boende i landstinget får sina behov uppfyllda. Kanske också styra inriktningen för sjukgymnaster.
- På ett sätt är det märkligt att man får sälja något man fått gratis. Samtidigt kan man i och för sig hävda att de arbetat upp ett värde på etableringen.

- Tolkningen av lagen var krånglig och det fanns inga rättsfall att stödja sig på. Upplever det som att lagen kom till i en hast, saknar detaljerna. Vi vill ju göra rätt från början.
- Vad gäller annonsering och den kritiken där så har SKL bestämt den till 8 veckor och även var det ska annonseras. Vi följer det, övrig annonsering är upp till varje säljare.
- Vi har endast haft en överlåtelse dessutom utan avslut vilket gör att vi inte har skapat ett system med mallar och rutiner. Man lär ju sig på första gången.
- Vi har fått bra respons på hur det fungerat i landstinget, inte mött några direkta klagomål.

WSP Analys & Strategi
Arenavägen 7
121 88 Stockholm-Globen

Telefon 08-688 60 00
Fax 08-688 69 16
www.wspgroup.se

